

Sygnatura akt VIII Ga 238/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 lipca 2017 roku

Sąd Okręgowy w Szczecinie VIII Wydział Gospodarczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Natalia Pawłowska-Grzelczak (spr.)

Sędziowie: SO Anna Budzyńska

SR del. Aleksandra Wójcik-Wojnowska

Protokolant: stażysta Joanna Drobińska

po rozpoznaniu w dniu 7 lipca 2017 roku w Szczecinie

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w S.

przeciwko Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w S.

o zapłatę kwoty 69.130,59 zł - sygn. akt X GC 787/16

sprawy z powództwa (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w S.

przeciwko Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w S.

o zapłatę kwoty 36.900 zł - sygn. akt X GC 1109/16

sprawy z powództwa (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w S.

przeciwko Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w S.

o zapłatę kwoty 19.794,70 zł – sygn. akt X GC 849/16

- połączonych do wspólnego rozpoznania pod sygn. akt X GC 787/16,

na skutek apelacji pozwanej od wyroku Sądu Rejonowego Szczecin - Centrum w Szczecinie z dnia 27 lutego 2017 roku, sygnatura akt X GC 787/16 wydanego w połączonych sprawach

I. oddała apelację;

II. zasądza od pozwanej na rzecz powódki kwotę 2.700 zł (dwa tysiące siedemset złotych) tytułem kosztów postępowania apelacyjnego w sprawie o zapłatę kwoty 69.130,59 zł;

III. zasądza od pozwanej na rzecz powódki kwotę 1.800 zł (jeden tysiąc osiemset złotych) tytułem kosztów postępowania apelacyjnego w sprawie o zapłatę kwoty 36.900 zł;

IV. zasądza od pozwanej na rzecz powódki kwotę 1.800 zł (jeden tysiąc osiemset złotych) tytułem kosztów postępowania apelacyjnego w sprawie o zapłatę kwoty 19.794,70 zł.

(...)(...)(...)

Sygn. akt VIII Ga 238/17

UZASADNIENIE

W pozwie złożonym w dniu 20 października 2015 roku powódka (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w S. wniosła o zasądzenie na jej rzecz od Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w S. kwoty 69.130,59 zł z odsetkami ustawowymi od dnia 10 kwietnia 2015 roku oraz kosztami postępowania. W uzasadnieniu pozwu powódka wskazała, że jako zgłoszony inwestorowi tj. pozwanej - podwykonawca (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w S., realizowała roboty budowlane na osiedlu przy ul. (...) w S. w ramach umowy nr (...). Wyjaśniła, że dochodzona kwota stanowi część należności za wykonane prace objęte fakturą nr (...), która nie została uiszczona w całości. Podała, że mimo wezwań do zapłaty, pozwana nie uregulowała należności i odmówiła zapłaty wskazując, że za roboty budowlane zapłaciła już generalnemu wykonawcy - spółce (...). Powódka podniosła, że pozwana jako inwestor wiedziała, że roboty budowlane wykonywane będą przez podwykonawcę tj. powódkę, wobec czego ponosi ona odpowiedzialność za zapłatę wynagrodzenia na rzecz powódki.

W dniu 7 kwietnia 2016 roku Referendarz Sądowy w Sądzie Rejonowym Szczecin – Centrum w Szczecinie wydał nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym (X GNc 2313/15).

W sprzeciwie od nakazu zapłaty, którym przedmiotowy nakaz zaskarżono w całości, pozwana wniosła o oddalenie powództwa i zasądzenie kosztów procesu. W uzasadnieniu wskazała, że jako inwestor przedsięwzięcia deweloperskiego przy ul. (...) w S. zawarła ze spółką (...) umowę, która obejmowała realizację prac w etapach. Pozwana podniosła, że określony w umowie etap I – zagospodarowanie terenu – został rozliczony po dokonaniu odbioru robót w dniu 19 grudnia 2014 roku, natomiast etap II – zagospodarowanie terenu został wykonany i rozliczony protokołem przejściowym oraz fakturą VAT z dnia 31 marca 2015 roku - w dniu 1 kwietnia 2015 roku. Pozwana wskazała, że dopiero z pisma z dnia 28 kwietnia 2015 roku dowiedziała się, że podwykonawcą robót jest powódka i wprowadziła ją jako podwykonawcę inwestycji aneksem do umowy z dnia 21 maja 2015 roku. Pozwana podniosła, że prace objęte umową zawartą pomiędzy powódką a spółką (...) zostały jednak wykonane w okresie do dnia 31 marca 2015 roku, a więc przed wprowadzeniem powódki jako podwykonawcy, natomiast za pozostałe roboty - zagospodarowania terenu - pozwana zapłaciła wykonawcy tj. spółce (...) przed powzięciem informacji o powódce jako podwykonawcy. Pozwana wskazała, że nie udzieliła zgody na zawarcie przez wykonawcę umowy o roboty budowlane z podwykonawcą, natomiast powódka nie dochowała należytej staranności w zgłoszeniu pozwanej faktu wykonywania robót na rzecz spółki (...).

Powyższa sprawa prowadzona była pod sygn. X GC 787/16.

Pozwem złożonym w dniu 20 października 2015 roku (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w S. wniosła o zasądzenie na jej rzecz od Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w S. kwoty 36.900 złotych z odsetkami ustawowymi od dnia 16 lipca 2015 roku oraz kosztów postępowania. W uzasadnieniu pozwu powódka powołała się na realizowanie prac w ramach umowy nr (...) wskazując, że inwestorem przedsięwzięcia była pozwana. Powódka podała, że kwota dochodzona pozwem wynika z faktury VAT nr (...) na kwotę 36.900 zł. Powódka wskazała, że wzywała pozwaną do zapłaty należności, jednak pozwana zakwestionowała swoją odpowiedzialność.

W dniu 27 maja 2016 roku Referendarz Sądowy w Sądzie Rejonowym Szczecin – Centrum w Szczecinie wydał nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym (X GNc 2314/15).

W sprzeciwie od nakazu zapłaty, którym przedmiotowy nakaz zaskarżono w całości, pozwana wniosła o oddalenie powództwa oraz zasądzenie kosztów procesu. W piśmie pozwana przedstawiła stanowisko analogiczne jak w sprzeciwie od nakazu zapłaty złożonym w sprawie o sygn. akt X GC 787/16. Ponadto pozwana podniosła, że na przedłożonym przez powódkę protokole nr (...) na wykonanie robót wskazanych w fakturze, której powódka domaga

się zapłaty, znajdują się jedynie podpisy przedstawiciela powódki, kierownika budowy wykonawcy, nie został on natomiast podpisany przez przedstawiciela pozwanej.

Sprawa prowadzona była pod sygn. X GC 1109/16.

Pozwem złożonym w dniu 20 października 2015 roku (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w S. wniosła o zasądzenie na jej rzecz od Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w S. kwoty 19.794,70 zł z odsetkami ustawowymi liczonymi od kwot: 4.305 zł od dnia 10 kwietnia 2015 roku, 8.109, 70 zł od dnia 2 czerwca 2015 roku oraz 7.380 zł od dnia 31 sierpnia 2015 roku oraz kosztów postępowania. W uzasadnieniu powódka powołała się na realizowanie prac w ramach umowy nr (...) wskazując, że inwestorem przedsięwzięcia była pozwana. Powódka podała, że kwota dochodzona pozwem wynika z faktury VAT nr (...) na kwotę 4.305 zł, faktury VAT nr (...) na kwotę 7.380 zł oraz noty zbiorczej w kwocie 8.109, 70 zł stanowiącej odsetki w zapłacie pozostałych należności. Powódka wskazała, że wzywała pozwaną do zapłaty powyższych kwot, jednak w odpowiedzi na wezwanie pozwana zakwestionowała ona swoją odpowiedzialność.

W dniu 19 kwietnia 2016 roku Sąd Rejonowy Szczecin – Centrum w Szczecinie wydał nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym (X GNc 2315/15).

W sprzeciwie od nakazu zapłaty, którym przedmiotowy nakaz zaskarżono w całości, pozwana wniosła o oddalenie powództwa oraz zasądzenie kosztów procesu. W piśmie pozwana przedstawiła stanowisko analogiczne jak w sprzeciwie od nakazu zapłaty złożonym w sprawie o sygn. akt X GC 787/16. Ponadto pozwana wskazała, że na protokole wykonanych robót drogowych z dnia 6 marca 2015 roku zamieszczona została adnotacja ze wskazaniem numeru faktury (FS 12/03/2015) oraz podpisy przedstawiciela powódki oraz wykonawcy, natomiast nie został on podpisany przez przedstawiciela pozwanej. Pozwana wskazała również, iż powódka nie przedstawiła żadnego protokołu stwierdzającego wykonanie robót objętych fakturą nr (...).

Sprawa prowadzona była pod sygn. X GC 849/16.

Postanowieniem wydanym na rozprawie w dniu 12 lipca 2016 roku Sąd Rejonowy Szczecin – Centrum w Szczecinie połączył sprawy o sygn. akt X GC 849/16, X GC 1109/16 ze sprawą o sygn. akt X GC 787/16 w celu ich łącznego rozpoznawania i rozstrzygnięcia oraz postanowił prowadzić sprawy te dalej pod sygn. X GC 787/16.

Wyrokiem z dnia 27 lutego 2016 roku Sąd Rejonowy Szczecin – Centrum w Szczecinie w punkcie I. zasądził od pozwanej Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w S. na rzecz powódki (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w S. kwotę 69.130,59 zł z odsetkami ustawowymi (od dnia 1 stycznia 2016 roku określanymi jako ustawowe odsetki za opóźnienie) liczonymi od dnia 29 września 2015 roku, w punkcie II. oddalił powództwo w pozostałym zakresie, a w punkcie III. zasądził od pozwanej na rzecz powódki kwotę 3617 zł tytułem kosztów procesu. Następnie w punkcie IV. zasądził od pozwanej Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w S. na rzecz powódki (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w S. kwotę 36.900 zł z odsetkami ustawowymi (od dnia 1 stycznia 2016 roku określanymi jako ustawowe odsetki za opóźnienie) liczonymi od dnia 29 września 2015 roku, w punkcie V. oddalił powództwo w pozostałym zakresie, a w punkcie VI. zasądził od pozwanej na rzecz powódki kwotę 2417 zł tytułem kosztów procesu. W punkcie VII. zasądził od pozwanej Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w S. na rzecz powódki (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w S. kwotę 11.685 zł z odsetkami ustawowymi (od dnia 1 stycznia 2016 roku określanymi jako ustawowe odsetki za opóźnienie) liczonymi od dnia 29 września 2015 roku, w punkcie VIII. oddalił powództwo w pozostałym zakresie, a w punkcie IX. zasądził od pozwanej na rzecz powódki kwotę 1077,40 zł tytułem kosztów procesu. W punkcie X. nakazał pobrać od pozwanej Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w S. na rzecz Skarbu Państwa-Sądu Rejonowego Szczecin-Centrum w Szczecinie kwotę 5302 zł tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych.

Swoje rozstrzygnięcie Sąd Rejonowy oparł na następujących ustaleniach faktycznych:

W dniu 10 czerwca 2013 roku Spółdzielnia Mieszkaniowa (...) w S. (jako zamawiający) zawarła z (...) spółką z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą S. (jako wykonawcę) umowę o roboty budowlane w zakresie zadania inwestycyjnego pod nazwą „Budowa czterech budynków mieszkalnych wielorodzinnych z infrastrukturą towarzyszącą przy ul. (...) na os. Bukowe”. Umowa obejmowała wykonanie budynku mieszkalnego wielorodzinnego nr (...) (pierwszy przedmiot odbioru), etapu I – uzbrojenia i urządzenia terenu (drugi przedmiot odbioru), budynku mieszkalnego wielorodzinnego nr (...) (trzeci przedmiot odbioru), etapu II – uzbrojenia i docelowego urządzenia terenu (czwarty przedmiot odbioru), budynku mieszkalnego wielorodzinnego nr (...) (piąty przedmiot odbioru). W § 3 ust. 5 umowy strony ustaliły, że wykonawca może wykonać przedmiot umowy przy udziale podwykonawców zawierając z nimi stosowne umowy w formie pisemnej pod rygorem nieważności, przy czym zawarcie takich umów wymagało pisemnej zgody zamawiającego. Wykonawca był zobowiązany przedstawić zamawiającemu umowę z podwykonawcą lub jej projekt wraz z częścią dokumentacji dotyczącą wykonania robót określonych w umowie lub projekcie. Strony umowy postanowiły, że jeżeli zamawiający w terminie 14 dni nie zgłosi na piśmie sprzeciwu lub zastrzeżeń uważa się, że wyraził zgodę na zawarcie umowy z podwykonawcą (§ 3 ust. 5 pkt 2). Według treści umowy, zamiar wprowadzenia podwykonawcy na teren budowy, w celu wykonania zakresu robót określonego w umowie, wykonawca powinien zgłosić zamawiającemu z co najmniej siedmiodniowym wyprzedzeniem. Strony umowy ustaliły, że bez zgody zamawiającego wykonawca nie może umożliwić podwykonawcy wejścia na teren umowy i rozpoczęcia prac, zaś sprzeczne z tymi postanowieniami postępowanie wykonawcy poczytywane będzie za nienależyte wykonanie umowy (§ 3 ust. 5 pkt 7). Spółka (...) realizowała prace na przedmiotowej inwestycji głównie przez zatrudnianych podwykonawców. W dniu 1 stycznia 2014 roku (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w S. (jako zamawiający) zawarła z (...) spółką z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w S. (jako wykonawcę) umowę o roboty budowlane, której przedmiotem było wykonanie prac na os. ul. (...) w zakresie I oraz II etapu. Strony ustaliły termin przekazania placu budowy wraz z pozwoleniem na budowę oraz kompletną dokumentacją techniczną oraz wskazaniem punktów poboru mediów, wody oraz energii elektrycznej - do dnia 14 stycznia 2014 roku. Rozpoczęcie robót miało nastąpić 7 dni po przekazaniu placu budowy, natomiast termin zakończenia robót określony został zgodnie z harmonogramem finansowym stanowiącym załącznik nr 1 do umowy (§ 3 ust. 1 umowy). Należne wynagrodzenie za wykonanie przedmiotu umowy wraz z materiałem strony ustaliły na kwotę 330 000 zł netto (§ 5 ust. 1 umowy), powiększoną o obowiązujący podatek od towarów i usług (§5 ust. 3). Płatności dokonywane miały być przelewem na wskazany przez wykonawcę rachunek bankowy, zgodnie z załączonym harmonogramem (§ 6 umowy). W ramach umowy strony przewidziały odbiory częściowe robót stanowiące podstawę do wystawiania faktur częściowych za wykonanie danego rodzaju robót, odbiory robót zanikających oraz odbiór końcowy (§ 7 ust. 1). Odbiory częściowe oraz odbiory robót zanikających dokonywane miały być przez zamawiającego przy udziale Inspektora Nadzoru Inwestorskiego (§ 7 ust. 2). Podstawą do zgłoszenia przez wykonawcę gotowości odbioru miało być faktyczne wykonanie robót. Odbioru dokonać miał kierownik budowy (§ 7 ust. 5). Zamawiający zobowiązał się do dokonania lub odmowy dokonania odbioru końcowego w terminie nieprzekraczającym czternastu dni roboczych od dnia rozpoczęcia tego odbioru (§ 7 ust. 6). Za datę wykonania przez wykonawcę zobowiązania wynikającego z umowy przyjęto datę odbioru stwierdzoną w protokole odbioru robót bez wad lub protokole potwierdzającym usunięcie wad i usterek (§ 7 ust. 8). Zgodnie z załącznikiem do umowy prace obejmować miały m.in. roboty ziemne - wykop (za wynagrodzeniem 18.000 zł) oraz roboty drogowe związane z placem manewrowym (za wynagrodzeniem 19.735 zł), chodnikiem wzmocnionym (za wynagrodzeniem 31.050 zł), chodnikiem (za wynagrodzeniem 54.810 zł); ułożeniem krawężnika (za wynagrodzeniem 11.115 zł), ułożeniem obrzeża (za wynagrodzeniem 10.640 zł); ułożeniem koryta odwodniającego (za wynagrodzeniem 7.056 zł). W dniu 14 stycznia 2014 r. sporządzony został protokół wejścia na plac budowy oraz rozpoczęcia robót przez (...) spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w S.. Protokół ten podpisany został przed przedstawiciela spółki (...) oraz przedstawiciela spółki (...) – prezesa zarządu P. C.. Prace wykonywane przez spółkę (...) odbierane były przez kierownika budowy spółki (...), a następnie inspektora nadzoru – przedstawiciela inwestora – Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w S. A. B.. Pracownicy spółki (...) na terenie budowy byli oznakowani, poruszali się firmowymi pojazdami. W dniu 4 grudnia 2014 roku sporządzono protokół odbioru i przekazania do użytku budynku wielorodzinnego nr (...) z uzbrojeniem i zagospodarowaniem terenu – etap I (przedmiot odbioru nr 1 oraz 2). W dniu 15 grudnia 2014 roku przy udziale kierownika budowy spółki (...) (Ł. K.) oraz inspektora robót budowlanych SM (...) (D. B.) i inspektora robót elektrycznych SM (...) (Z. K.) sporządzony został

protokół przejściowy odbioru robót nr 7 – w zakresie prac I etapu zagospodarowania terenu. W tym samym dniu spółka (...) wystawiła Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w S. fakturę VAT tytułem wykonanych robót zagospodarowania terenu (etapu I) na kwotę 264.696 zł. W dniu 6 marca 2015 r. przy udziale przedstawiciela spółki (...) oraz kierownika budowy spółki (...) sporządzony został protokół częściowego wykonania robót drogowych w okresie od dnia 1 stycznia 2015 roku do dnia 6 marca 2015 roku na terenie budowy przy ul. (...) w S. dotyczących: robót drogowych, krawężników, obrzeży, chodnika, drogi z kostki polbruk oraz podbudowy pod drogę na wartość według kosztorysu 83.033 zł. W tym samym dniu sporządzony został protokół wykonanych robót drogowych polegających na odbudowaniu drogi po robotach sanitarnych oraz wywozie ziemi po robotach sanitarnych na wartość według kosztorysu 3.500 zł. W dniu 10 marca 2015 roku spółka (...) wystawiła spółce (...) fakturę VAT nr (...) tytułem wykonanych robót budowlanych przy ul. (...) w S. na łączną kwotę 102.130,59 zł brutto (82.033 zł netto) z terminem płatności ustalonym na dzień 9 kwietnia 2015 roku. W tym samym dniu spółka (...) wystawiła spółce (...) fakturę VAT nr (...) tytułem wykonanych robót budowlanych przy ul. (...) w S. na łączną kwotę 4.305 zł brutto (3.500 zł netto), z terminem płatności ustalonym na dzień 9 kwietnia 2015 roku. W dniu 31 marca 2015 roku przy udziale kierownika budowy spółki (...) oraz inspektora robót budowlanych SM (...) – D. B. i inspektora robót elektrycznych SM (...) – K. G. sporządzony został protokół przejściowy odbioru robót nr 2 – w zakresie prac II etapu zagospodarowania terenu. W tym samym dniu spółka (...) wystawiła Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w S. fakturę VAT tytułem wykonanych robót zagospodarowania terenu (etapu II) na kwotę 196800 zł. W dniu 9 kwietnia 2015 roku sporządzono protokół odbioru i przekazania do użytku budynku wielorodzinnego nr (...) z uzbrojeniem i zagospodarowaniem terenu – etap I (przedmiot odbioru nr 3 oraz 4). Pismem z dnia 21 kwietnia 2015 roku spółka (...) zwróciła się do Spółdzielni mieszkaniowej (...) w S. o zabezpieczenie należności dla spółki (...) oraz przymuszenie do zapłaty zaległych zobowiązań. W piśmie powódka wskazała, że spółka (...) nie wywiązuje się z terminowych płatności za wykonane usługi związane z inwestycją przy ul. (...) – roboty drogowe. W dniu 25 maja 2015 roku Spółdzielnia Mieszkaniowa (...) w S. i spółka (...) zawarły aneks do umowy o roboty budowlane z dnia 10 czerwca 2013 roku. W § 9 aneksu wskazano, że w dniu 28 kwietnia 2015 roku (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w S. zgłosiła w formie pisemnej zamawiającemu, załączając umowę zawartą ze spółką (...), że jest podwykonawcą wykonawcy z zakresem robót: zagospodarowanie terenu etap I oraz II. Przedmiotowa umowa stanowiła załącznik do aneksu. W dniu 25 maja 2015 roku spółka (...) wystawiła spółce (...) notę zbiorczą obejmującą odsetki od nieuiszczonych należności na kwotę 8 109,70 zł. W dniu 8 czerwca 2015 roku przy udziale przedstawiciela spółki (...) oraz kierownika budowy spółki (...) sporządzony został protokół częściowy wykonanych robót w okresie od dnia 16 stycznia 2015 roku do dnia 8 czerwca 2015 roku na terenie budowy przy ul. (...) w S. w zakresie zagospodarowania terenu etapu I oraz II. W protokole wskazano, że wartość robót w okresie rozliczeniowym wynosi 30.000 zł. W piśmie z dnia 23 czerwca 2015 roku spółka (...) zwróciła się do Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w S. o zabezpieczenie należności dla spółki (...) oraz przymuszenie do zapłaty zaległych zobowiązań jej przysługujących jako podwykonawcy robót drogowych na budowie osiedla przy ul. (...) w S.. W piśmie spółka wskazała, że zawarła z (...) spółką z ograniczoną odpowiedzialnością porozumienie, których warunków spółka ta nie dotrzymała – do uregulowania zostaje kwota 118.445,29 zł. W dniu 1 lipca 2015 roku spółka (...) wystawiła spółce (...) fakturę VAT tytułem wykonanych robót budowlanych przy ul. (...) w S. – zagospodarowania terenu I oraz II etapu na łączną kwotę 36.900 zł brutto (30.000 zł netto) płatną do dnia 15 lipca 2015 r. Pismem z dnia 29 lipca 2015 roku spółka (...) wezwała spółkę (...) do zapłaty należności wynikających z faktur: FS 12/03/2015 na kwotę 4.305 zł, FS 13/03/2015 na kwotę 69.130,59 zł, FS 24/07/2015 na kwotę 36.900 zł oraz noty zbiorczej na kwotę 8.109,70 zł. Z uwagi na proces (...) spółka (...), za zgodą inwestora, odstąpiła od ułożenia kostki i zleciła spółce (...) położenie płyt drogowych. Prace te zostały wykonane. W dniu 31 lipca 2015 roku spółka (...) wystawiła spółce (...) fakturę VAT nr (...) tytułem wykonanych robót budowlanych polegających na ułożeniu drogi z płyt drogowych na łączną kwotę 7.380 zł brutto (6.000 zł netto) z terminem płatności na dzień 15 sierpnia 2015 r. W piśmie z dnia 18 sierpnia 2015 roku Spółdzielnia Mieszkaniowa (...) w S. poinformowała spółkę (...), że z dołączonych przez nią do pisma z dnia 10 sierpnia 2015 roku dokumentów nie wynika, aby zostały one doręczone spółce (...). Nadto pozwana wskazała, że wyjaśnienia wymaga obciążenie powódki przez spółkę (...) karą umowną w kwocie 47.850 zł. Pismem z dnia 27 sierpnia 2015 roku spółka (...) poinformowała spółkę (...), że z uwagi na brak płatności faktur wstrzymuje realizację umowy do czasu uregulowania zaległych płatności. W dniu 17 września 2015 roku spółka (...) oraz spółka (...) zawarły porozumienie w którym oświadczyły, że zamawiający (spółka (...)) zalegał z płatnością na rzecz wykonawcy (powódki) kwoty 118.445,29 zł oraz kwoty 7.380 zł wraz z odsetkami. W porozumieniu wskazano również, że w wyniku

przeprowadzonych negocjacji strony ustaliły, że należna zamawiającemu kwota tytułem kar umownych wynosi 1.000 zł. Pismem z tego samego dnia spółka (...) zwróciła się do Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w S. o zapłatę należności za spółkę (...). W dniu 22 września 2015 roku spółka (...) wezwała Spółdzielnię Mieszkaniową do zapłaty kwoty 125.82,29 złotych. W odpowiedzi, pismem z dnia 28 września 2015 roku Spółdzielnia Mieszkaniowa (...) w S. poinformowała, że nie widzi możliwości zapłaty należności za spółkę (...). Wskazała, że roboty objęte umową zostały wykonane w okresie do dnia 31 marca 2015 roku czyli przed otrzymaniem od spółki (...) pisma informującego i wprowadzeniem tego podmiotu jako podwykonawcy, natomiast za pozostałe roboty Spółdzielnia Mieszkaniowa (...) w S. zapłaciła wykonawcy przed powzięciem informacji o podwykonawcy.

W oparciu o tak ustalony stan faktyczny Sąd Rejonowy uznał, że powództwa, których podstawę prawną stanowił art. 647¹ § 5 k.c. były uzasadnione w przeważającym zakresie.

Sąd Rejonowy wskazał, że na gruncie niniejszej sprawy bezsporne było, iż pozwana Spółdzielnia Mieszkaniowa (...) w S. - jako inwestor - zawarła z (...) spółką z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w S. - jako wykonawcą - umowę o roboty budowlane w zakresie opisanego wyżej zadania inwestycyjnego. Wątpliwości Sądu nie budziło także, że spółka (...) zawarła ze spółką (...) umowę, której przedmiotem było wykonanie przez powódkę jako podwykonawcy robót na osiedlu ul. (...) w S. w zakresie I oraz II etapu, polegających głównie na robotach ziemnych oraz drogowych. Sąd I instancji wskazał, że okoliczności te znajdują potwierdzenie w zeznaniach świadków. Zarówno bowiem Ł. K. (pełniący funkcję kierownika budowy) jak i W. Z. (reprezentant generalnego wykonawcy) wskazali, że powódka prowadziła na budowie prace jako podwykonawca. Sąd uznał, że D. B., która na budowie pełniła funkcję inspektora nadzoru z ramienia inwestora oraz J. K. (przedstawiciel Spółdzielni) w swoich zeznaniach wyraźnie bagatelizowali rolę powódki w procesie budowlanym, odmawiając jej – z przyczyn formalnych (braku formalnego zgłoszenia) – przymiotu podwykonawcy przed sporządzeniem w dniu 21 maja 2015 roku aneksu nr (...) do umowy (...)/ C./2013, to jednak w kontekście ustalenia, że spółka (...) wykonywała roboty na przedmiotowej inwestycji głównie przy pomocy podwykonawców, a roboty ziemne (drogowe) wykonywała wyłącznie powódka, Sąd nie miał wątpliwości co do roli spółki (...) przy realizacji inwestycji. Wskazał, iż analiza zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, w szczególności treść protokołów, faktur oraz zeznania świadków dają podstawę do przyjęcia, że powódka wykonała całość zleconych jej przez spółkę (...) prac budowlanych objętych umową z dnia 1 stycznia 2014 roku. Sąd stwierdził także, że skoro zatem pozwana sama roboty odebrała (od generalnego wykonawcy), to zaakceptowała ich pełne, należyte wykonanie. Sąd Rejonowy wskazał, że wszystkie prace wykonane przez powódkę, zostały potwierdzone protokołami odbiorów i wystawionymi na ich podstawie fakturami vat. Za nieuzasadnione Sąd przyjął żądanie w zakresie odsetek za opóźnienie zestawione w nocie zbiorczej na kwotę 8.105,70 zł albowiem zgodnie z ukształtowanym w orzecznictwie poglądem, wykładnia gramatyczna art. 647¹ k.c. przemawia za ograniczeniem odpowiedzialności inwestora wyłącznie do wynagrodzenia (należności głównej). Sąd uznał, iż ustawowa gwarancyjna odpowiedzialność inwestora nie rozciąga się na roszczenia o odsetki spowodowane opóźnieniem generalnego wykonawcy (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 grudnia 2015 roku, sygn. akt V CSK 95/15, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 września 2012 roku, IV CSK 91/12).

W konsekwencji powództwo w zakresie kwoty 8.105,70 zł stanowiącej skapitalizowane odsetki za opóźnienie w zapłacie przysługujące od (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w S. Sąd oddalił.

Sąd Rejonowy wskazał, że dla żądania pozwu zasadnicze znaczenie miało ustalenie czy pozwany miał wiedzę o powódce jako podwykonawcy i czy wyraził zgodę na to podwykonawstwo. Zdaniem Sądu Rejonowego poczynione w niniejszej sprawie ustalenia wskazują, że pozwana wyraziła zgodę na udział powódki jako podwykonawcy w realizacji inwestycji w sposób początkowo konkludentny, a później - od dnia zawarcia aneksu do umowy z generalnym wykonawcą - również wprost. Sąd Rejonowy wskazał, iż Spółdzielnia Mieszkaniowa (...) w S. miała świadomość wykonywania robót budowlanych przez powódkę. Powódka była jedynym podmiotem wykonującym prace budowlane na inwestycji w zakresie dróg. Zgodnie z protokołem wejścia na budowę powódka wykonywanie tych prac rozpoczęła już na początku 2014 roku a pozwana dokonywała protokolarnego odbioru kolejnych etapów inwestycji również w tym zakresie. Daje to podstawę do przyjęcia, że wykonanie prac drogowych przez ten podmiot miało istotne znaczenie dla realizacji

całego zadania, z uwagi na co inwestor – Spółdzielnia Mieszkaniowa (...) w S. wyraziła zgodę na zawarcie umowy z tym właśnie podwykonawcą. W zakresie daty uzyskania przez pozwaną wiedzy o statusie pozwanej na budowie Sąd Rejonowy wskazał, że pozwana została o tym fakcie poinformowana przez powódkę najpóźniej pismem z dnia 21 kwietnia 2015 roku (o braku zapłaty wynagrodzenia przez spółkę (...)). Nawet gdyby przyjąć, że we wcześniejszym okresie pozwana nie miała świadomości, że prace budowlane w zakresie prac drogowych wykonuje powódka jako podwykonawca, wiedzę tę niewątpliwie uzyskała wraz z otrzymaniem wskazanego pisma. Formułując kolejny aneks do umowy – w dniu 21 maja 2015 roku – pozwana umieściła w nim § 9 w którym wskazała, że w dniu 28 kwietnia 2015 roku spółka ta zgłosiła się w formie pisemnej załączając zawartą z generalnym wykonawcą (spółką (...)) umowę, że jest podwykonawcą z zakresem robót: zagospodarowanie terenu etap I oraz II.

Sąd Rejonowy uznał, że ze zgromadzonego materiału dowodowego wynika, iż pozwana wyrażała zgodę na udział powódki w procesie budowlanym w roli podwykonawcy. Podniósł, że okoliczność kiedy formalnie podwykonawca ten został jej przedstawiony nie miała natomiast decydującego znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy. Sąd Rejonowy, powołując się na orzecznictwo Sądu Najwyższego, podzielił pogląd, że zgoda inwestora (również ta milcząca) może być wyrażona zarówno przed zawarciem umowy, w czasie jej zawarcia, jak i po jej zawarciu. Może ona mieć również charakter następczy, a więc zostać wyrażona post factum, w tym także po wykonaniu w całości umowy przez podwykonawcę. Istotne jest jedynie to, czy zgoda taka była i czy inwestor skorzystał na robotach wykonanych przez podwykonawcę (czy był ich recypientem). Dla uzupełnienia Sąd dodał, że zgoda inwestora jest wymaganym, ale wcale nie najważniejszym czynnikiem kształtującym jego odpowiedzialność, bowiem w orzecznictwie wskazuje się, że jest to przesłanka uboczna w stosunku do podstawowego warunku implikującego jego odpowiedzialność, jakim jest sam fakt wykonania robót budowlanych w ramach zadania budowlanego. W konsekwencji Sąd przyjął, że pozwana ponosi odpowiedzialność na podstawie art. 647¹ § 5 k.c. względem powódki za zapłatę należnego jej wynagrodzenia, które nie zostało jej wypłacone w pełni przez generalnego wykonawcę. Wobec powyższego Sąd Rejonowy żądania powódki w zakresie dotyczącym kwot wynagrodzenia tj. 69.130,59 zł, 36.900 zł i 11.685 zł (suma kwot 4305 zł i 7380 zł) uznał za uzasadnione.

O odsetkach Sąd orzekł na podstawie art. 481 § 1 k.c. przyjmując, iż datę odsetek należy liczyć od dnia następnego po wezwaniu do zapłaty tj. od dnia 29 września 2015 roku.

O kosztach procesu Sąd Rejonowy orzekł na podstawie art. 100 i 98 k.p.c. w zw. z art. 108 k.p.c.

Z wyrokiem tym nie zgodziła się pozwana Spółdzielnia (...). W apelacji od powyższego wyroku zaskarżyła go w całości, zarzucając temu orzeczeniu naruszenie przepisów postępowania, które to naruszenie miało istotny wpływ na wynik sprawy, a w szczególności:

1. naruszenie art. 3 k.p.c. poprzez naruszenie podstawowej funkcji Sądu w zakresie prawidłowego przebiegu postępowania sądowego i wydania trafnego orzeczenia w oparciu o całokształt materiału dowodowego w wyniku dążenia do ustalenia prawdy w procesie cywilnym, który to nakaz jest niewątpliwy i nie wymaga żadnego dogmatycznego uzasadnienia, również w świetle aktualnej treści powoływanego przepisu procedury cywilnej oraz poprzez jednostronne przyjęcie jedynie dowolnych twierdzeń i wyjaśnień powoda;
2. naruszenie art. 32 ust. 1 i art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, poprzez naruszenie zasady równego traktowania wszystkich podmiotów prawa oraz naruszenie zasady bezstronności Sądu, wskutek przyjęcia przez Sąd I Instancji za wiarygodne i posiadające moc dowodową tylko twierdzenia powoda, na których oparł ostatecznie swoje wadliwe rozstrzygnięcie;
3. naruszenie art. 227 k.c. i art. 233 § 1 k.p.c. poprzez przekroczenie zasady swobodnej oceny dowodów i zastąpienie jej dowolną oceną dowodów, polegające na nierozważeniu w sposób bezstronny i wszechstronny zeznań świadków skutkujące przyjęciem, że pozwana miała świadomość wykonywania robót przez powoda jako podwykonawcę;
4. naruszenie art. 232 k.p.c. i art. 6 k.c., polegające na odwróceniu ciężaru dowodu na stronę pozwaną, podczas gdy to na stronie powodowej ciążył obowiązek przeprowadzenia dowodów na okoliczność pozyskania wiedzy o

podwykonawcy, tymczasem Sąd I Instancji przyjął, a następnie błędnie ustalił, iż powód udowodnił swoje dowolne wyjaśnienia, twierdzenia i zarzuty.

Mając na uwadze powyższe zarzuty pozwana wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku w całości i orzeczenie co do istoty sprawy poprzez:

1. oddalenie powództwa i zasądzenie od pozwanej na rzecz powódki kosztów procesu za dwie instancje w tym kosztów zastępstwa procesowego, albo
2. uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi I Instancji do ponownego rozpoznania.

W uzasadnieniu apelacji dokonano rozwinięcia powyższych zarzutów. Apelująca wskazała, że zmiany w treści art. 3 k.p.c. wcale nie oznaczają rezygnacji z ustalenia przez Sąd prawdy, która jest podstawą sprawiedliwego i prawidłowego rozstrzygnięcia sprawy w postępowaniu cywilnym, bowiem poznanie prawdy nie podlega ograniczeniom w polskiej i europejskiej procedurze cywilnej. Podniesiono, że również zasada kontradiktoryjności w procesie cywilnym nie stoi na przeszkodzie ustalenia prawdy przez Sąd, który jako bezstronny obserwator nie powinien wdawać się w walkę procesową stron i nie powinien stawać się stronniczy, sprzyjając tylko jednej ze stron procesu, przyjmując jej wyjaśnienia, twierdzenia i zarzuty za jedynie miarodajne i wiarygodne dla rozstrzygnięcia sporu sądowego.

Apelująca wskazała, że ocena dowodów musi być racjonalna i bezstronna oraz musi brać pod uwagę czynnik logiczny i ustawowy, z uwzględnieniem zasad doświadczenia życiowego oraz osiągnięć nauki i techniki. Stąd też, Sąd ma obowiązek dokonać oceny wiarygodności i mocy dowodowej każdego dowodu z osobna, czego nie uczynił Sąd I Instancji w niniejszej sprawie, opierając swoje rozstrzygnięcie wyłącznie na gołosłownych twierdzeniach i wywodach powoda. Skarżąca podniosła, że wykonawca (...) sp. z o.o. nie przedstawiła żadnej umowy z powodem na wykonanie jakichkolwiek robót. Umowę taką przedstawił pozwanej dopiero powód i to po zakończeniu robót oraz po ich odebraniu jak również po rozliczeniu się pozwanej z wykonawcą tj. (...) sp. z o.o., a po uzyskaniu tej informacji pozwana aneksem nr (...) do umowy, wprowadziła zapis dotyczący powoda jako podwykonawcy. Ponadto apelująca wskazała, że wbrew stanowisku Sądu Rejonowego pozwana nie posiadała wiedzy na uczestnictwo powoda, jako podmiotu w procesie realizacji inwestycji. Żaden dowód, poza zeznaniem P. C. w charakterze strony, w jakimkolwiek stopniu nie potwierdził stanowiska Sądu, który upraszczając rozważania doszedł do ustaleń sprzecznych z zebrany w sprawie materiałem dowodowym. Wskazano, iż Sąd wbrew zasadom swobodnej oceny dowodów przyjął, że pozwana miała świadomość, że powód jest podwykonawcą. Stanowisko to oparte jest o twierdzenie P. C. zeznającego w charakterze strony i zdaniem pozwanej ma charakter niedopuszczalnej dowolności. Pozwana wskazała, że Sąd bezkrytycznie podszedł do tych zeznań w aspekcie zeznań pozostałych świadków. Samo bezpodstawne twierdzenie strony powodowej nie może być uznane za wiarygodne z powodu jakichkolwiek innych wiarygodnych dowodów potwierdzających jego twierdzenia.

Konkludując pozwana uznała, że apelacja winna być uwzględniona jako uzasadniona w całości.

W odpowiedzi na apelację strona powodowa wniosła o oddalenie apelacji w całości i zasądzenie od pozwanej na rzecz powódki kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu wskazano, że w ocenie strony powodowej żaden z zarzutów zawartych w apelacji nie zasługuje na uwzględnienie, a zawarte w treści apelacji zarzuty, mimo przywoływania różnych aktów prawa, w istocie sprowadzają się do zakwestionowania oceny materiału dowodowego poczynionej przez Sąd. W ocenie powódki strona skarżąca nie wykazała przy tym dlaczego ocena Sądu jest dowolna, zaś przedstawiona argumentacja w istocie prowadzi do wniosku, że treść zarzutów stanowi jedynie polemikę ze stanowiskiem Sądu, co do oceny dowodów zgromadzonych w sprawie. Wskazano, że apelujący pominął, iż Sąd Rejonowy przedstawił motywy, którymi się kierował przy ocenie dowodów przeprowadzonych w sprawie. Ocena ta zdaniem powoda jest pełna, jasna i rzetelna, odwołująca się do każdego z dowodów osobno, jak i całości materiału dowodowego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja pozwanej nie zasługiwała na uwzględnienie, nie zawierała bowiem argumentów, które mogłyby podważyć prawidłowe - mimo błędnych w pewnym zakresie ustaleń faktycznych - rozstrzygnięcie Sądu pierwszej instancji. Sąd Okręgowy, po przeprowadzeniu kontroli czynności Sądu I instancji w zakresie ustaleń odnośnie posiadania przez pozwaną wiedzy co do wykonywania robót przez powódkę jako podwykonawcę, podzielił zarzuty apelacji przedstawione w tym przedmiocie. Zdaniem Sądu Okręgowego, rację ma pozwana, że w świetle zgromadzonego materiału dowodowego, brak jest podstaw do ustaleń - tak jak to uczynił Sąd I instancji - że pozwana Spółdzielnia od początku realizacji inwestycji miała pełną świadomość tego, iż powódka pozostawała podwykonawcą generalnego wykonawcy tj. spółki (...) oraz orientowała się w zakresie i rodzaju prac a także innych warunków umowy zawartej pomiędzy spółką (...) a generalnym wykonawcą. Tej wiedzy nie sposób wyprowadzić z zeznań słuchanych w sprawie świadków. Należy wskazać, że ani kierownik budowy Ł. K. ani inspektor nadzoru D. B. zeznający w charakterze świadków nie potwierdzili w sposób jednoznaczny wiedzy inwestora o realizacji prac przez podwykonawcę tj. spółkę (...). Z zeznań świadka Ł. K. wynika, że powódka przebywała na budowie od stycznia 2014 r. jednak nie pamiętał on aby informował inwestora o tym, że powódka wchodzi na budowę. Podczas zeznań nie był też w stanie wskazać, czy inwestor wiedział o tym fakcie. Świadek ten zeznał również, że nie było wymogu noszenia kamizelek firmowych i nie pamiętał, czy pracownicy powódki takowe nosili. Natomiast nawet gdyby faktyczne pracownicy powódki takowe kamizeli posiadali to, zdaniem Sądu Okręgowego jest to zbyt mało by wiedzę o osobie podwykonawcy, zakresie jego prac i innych elementach umowy przypisać inwestorowi. Podobnie świadek D. B. nie potrafiła powiedzieć, czy pracownicy powódki byli na budowie natomiast istotne dla niej były podmioty, które uczestniczyły w naradach i odbiorach. Z zeznań świadków wynika zaś jednoznacznie, że przedstawiciele spółki (...) nie uczestniczyli w naradach i odbiorach, w których uczestniczył inwestor, gdzie mógłby powziąć wiedzę, że określony podwykonawca znajduje się na budowie, jakie prace wykonuje i jaki jest zakres jego obowiązków. Podkreślić bowiem należy, a co wynika z zeznań świadków, że na tych naradach spółkę (...) reprezentował kierownik budowy z ramienia spółki (...) (generalnego wykonawcy) i to on relacjonował inwestorowi przebieg tych prac oraz przyjmował ewentualne uwagi. W odbiorach nigdy nie uczestniczyli reprezentanci powódki. Jak wynika z zeznań świadka D. B. w odbiorach brali udział wprawdzie podwykonawcy ale dotyczyło to podmiotów „wpisanych do umowy, zaś powódka nie była wpisana ani w dzienniku budowy ani w innych dokumentach” (k. 339 - 340). Dalej świadek D. B. zeznała, że „jeżeli byli wprowadzeni podwykonawcy to kierownicy robót z ramienia podwykonawcy byli również wpisywani do dziennika budowy (...) pan K. był jedyną osobą, z którą rozmawiałam na tematy zagospodarowania terenu” (k. 340 - 341). W tych okolicznościach sama organizacja przez inwestora narad czy odbiorów, w trakcie których inwestor kontrolował zaawansowanie robót na budowie oraz jakość wykonywanych prac nie przesądza o posiadaniu przez niego wiedzy o powódcy jako podwykonawcy i zakresie jej prac. Nie było też sytuacji, w których podwykonawca - spółka (...) wyraźnie zasygnalizowała inwestorowi swoją obecność na budowie. Zeznanie reprezentanta powodowej spółki, że takie informacje były przekazywane inspektorowi nadzoru z ramienia inwestora, który zapytał wprost pracowników spółki (...) co robią na budowie, to też zdaniem Sądu Okręgowego jest niewystarczające aby przypisać inwestorowi wiedzę o osobie podwykonawcy i na tej podstawie wywieść wnioski, że wiedzę tę posiadał i w konsekwencji zaakceptował podwykonawcę w sposób dorozumiany. Podkreślić należy, że do powstania solidarnej odpowiedzialności inwestora będącego osobą prawną, konieczna jest bezpośrednia wiedza o okolicznościach uzasadniających taką odpowiedzialność osób wchodzących w skład organu zarządzającego osoby prawnej. Nie jest natomiast wystarczająca ewentualna wiedza przedstawicieli technicznych inwestora na budowie lub ewentualnie jego pracowników (np. zajmujących się czynnościami związanymi z zapłatą faktur). Regułą jest, że inspektor nadzoru i inni pracownicy techniczni działający na budowie nie wchodzi w skład organu zarządzającego inwestora. Kooperacja inspektora i inwestora może być konkretyzowana w ramach ustaleń dokonywanych w umowach o świadczenie usług, do których zastosowanie znajdują przepisy o zleceniu, bowiem wykonywanie nadzoru inwestorskiego stanowi samodzielną funkcję techniczną w budownictwie, a inspektora nadzoru należy traktować, w myśl przepisów kodeksu cywilnego, jako pomocnika zlecniodawcy (art. 474 k.c.), a nie zastępcę (zob. wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 10 października 2013 r. I ACa 1516/12).

O ile zatem Sąd Okręgowy ustalił odmiennie od Sądu I instancji, że we wskazanych okolicznościach sprawy, pozwana rzeczywiście początkowo nie posiadała wiedzy odnośnie powódki jako podwykonawcy procesu inwestycyjnego, i

tym samym nie mogła wyrazić akceptacji powódki w sposób dorozumiany, to jednak powyższe nie zmienia faktu, że rozstrzygnięcie Sądu I instancji jest prawidłowe. Na uwadze należy bowiem mieć niekwestionowany fakt, że po wystosowaniu przez powódkę do inwestora pisma z dnia 21 kwietnia 2015 r. w sprawie zaległości płatniczych generalnego wykonawcy inwestor uzyskał wiedzę o podwykonawcy w dniu 28 kwietnia 2015 r. kiedy to pismo odebrał (vide: k. 33, 146, 242). Konsekwencją tego działania jest zawarcie przez inwestora (pозwaną) i generalnego wykonawcę w dniu 21 maja 2015 r. aneksu nr (...) do łączącej ich umowy. Mocą tego aneksu w § 9 inwestor wprowadził podwykonawcę - spółkę (...) do umowy, czyniąc o tym stosowny zapis świadczący o tym, że zapoznał się z treścią umowy podwykonawcy z generalnym wykonawcą, która stanowi załącznik do tego aneksu nadto, że wiadomy jest mu zakres prac podwykonawczych (zagospodarowanie terenu Etap I i II). Taka czynność niewątpliwie poczytywana być musi jako formalne zgłoszenie podwykonawcy inwestorowi, a tym samym akceptacja spółki (...) jako podwykonawcy na przedmiotowej inwestycji w zakresie pierwotnej umowy jak i kolejnych prac, skoro z żadnych zgromadzonych dowodów nie wynika by inwestor wyraził sprzeciw co do podwykonawcy. W szczególności pozwana nie wykazała, że nakazała powódce zejście z budowy bądź by nie akceptowała podwykonawcy w osobie powódki chociażby w zakresie w jakim te prace już zostały wykonane. Tak sformułowany zapis w kontekście tego, że każdy inny wykonawca został w ten sam sposób zgłoszony i wprowadzony do umowy pomiędzy inwestorem a generalnym wykonawcą – co potwierdzili świadkowie – musi świadczyć jednoznacznie wyrażeniu zgody na podwykonawcę, zwłaszcza wobec braku sprzeciwu co do jego obecności na budowie. Wskazać przy tym należy, że wprawdzie prace objęte Etapem I i II zostały już na moment zgłoszenia wykonane to jednak wciąż trwały dalsze roboty. Zresztą w przeciwnym razie podpisywanie aneksu nr (...) i czynienie ustaleń odnośnie dalszych prac pozbawione byłoby sensu. Ponadto, jak wynika ze zgromadzonego materiału dowodowego, po zawarciu tego aneksu powodowa spółka wykonywała prace polegające na układaniu płyt chodnikowych, które to prace zostały odebrane przez inwestora, a zatem powódka nadal funkcjonowała na budowie w sposób niezmienny wykonując prace zlecone jej przez generalnego wykonawcę.

Słusznie zatem zważył Sąd I instancji, że najpóźniej w dniu 28 kwietnia 2015 r. powódka formalnie została przedstawiona pozwanej jako podwykonawca generalnego wykonawcy. Zgodzić się także należy z Sądem I instancji, że okoliczność kiedy formalnie ten podwykonawca został pozwanej przedstawiony nie ma decydującego znaczenia dla niniejszej sprawy. Obecnie w judykaturze ukształtował się pogląd, który Sąd Okręgowy podziela, że zgoda inwestora na podwykonawcę może mieć charakter następczy, czyli może być wyrażona także post factum, a zatem po wykonaniu umowy. Za dopuszczalnością wyrażenia takiej zgody, w tym także po wykonaniu umowy w całości opowiedział się Sąd Najwyższy m.in. w wyrokach z dnia 2 lipca 2009 r., V CSK 24/09, z dnia 4 lutego 2011 r., III CSK 152/10 oraz z dnia 27 czerwca 2013 r., III CSK 298/12. W wyroku z dnia 20 czerwca 2007 r. (sygn. akt II CSK 108/07) Sąd Najwyższy wyraźnie stwierdził, że zgoda inwestora jest jedynie jedną z przesłanek powstania jego solidarnej z wykonawcą odpowiedzialności wobec podwykonawcy, ale czas jej wyrażenia jest obojętny i zgoda ta może zostać wyrażona (także w sposób milcząco) zarówno przed zawarciem umowy, w czasie jej zawierania, jak i po jej zawarciu, ponieważ art. 647¹ § 2 k.c. nie przewiduje żadnych ograniczeń w tym zakresie. Z kolei w wyroku z dnia 9 kwietnia 2008 r. (V CSK 492/07) Sąd Najwyższy potwierdził stanowisko, że obojętnym jest czas wyrażenia zgody przez inwestora, ponieważ w art. 647¹ § 2 k.c. nie formułuje się żadnych temporalnych ograniczeń, a przepis ten zawiera element gwarancyjny ochrony interesów podwykonawcy, co pozwala opowiedzieć się za możliwością skutecznego wyrażenia zgody przez inwestora także już po zawarciu umowy przez wykonawcę i podwykonawcę. Kontynuacją tego kierunku wykładni art. 647¹ § 2 k.c. jest wyrok Sądu Najwyższego z dnia 2 lipca 2009 r. (sygn. akt V CSK 24/09), eksponujący jednoznaczną tezę, że zgoda inwestora może być wyrażona również w sposób dorozumiany także po zawarciu umowy przez wykonawcę z podwykonawcą. W kolejnym wyroku z dnia 27 czerwca 2013 r. (III CSK 298/12) Sąd Najwyższy podzielił dotychczasową linię orzecznictwa, opowiadając się wręcz za taką wykładnią art. 647¹ § 2 k.c., że zgoda inwestora może mieć charakter następczy, a więc może być wyrażona także post factum, w tym także już po wykonaniu w całości umowy przez podwykonawcę (por. także wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 lutego 2011 r., III CSK 152/10, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 czerwca 2015 r., III CSK 370/14). W okolicznościach niniejszej sprawy pozwana (inwestor) dowiedziała się o podwykonawcy już po zawarciu umowy przez powódkę z generalnym wykonawcą, w tym także po zrealizowaniu znacznej części zleconych jej prac. Jako profesjonalny podmiot obrotu gospodarczego pozwana chcąc zminimalizować bądź uniknąć odpowiedzialności względem powódki mogła zażądać opuszczenia placu budowy

przez powódkę i wyrazić zgodę na podwykonawcę od konkretnego momentu (etapu) prac, jednak zapis o takiej treści nie znalazł się w aneksie nr (...) do umowy łączącej ją z generalnym wykonawcą, co dla podwykonawcy było wyraźnym sygnałem, że jest w pełni akceptowany. Podkreślić należy, że regulacja art. 647¹ k.c. ma na celu zapobieganie zjawisku niewypłacania wynagrodzenia podwykonawcom za wykonane prace, dlatego też kwestia wyrażenia zgody nie jest najważniejszym czynnikiem kształtującym odpowiedzialność inwestora. Inwestor z mocy art. 647¹ § 5 k.c. odpowiada solidarnie z głównym wykonawcą za niewypłacone podwykonawcy wynagrodzenie, po spełnieniu warunków z (...) § 2 i in. k.c., które w niniejszej sprawie zaistniały.

Z tego względu powództwo spółki (...) oparte o odpowiedzialność solidarną inwestora z generalnym wykonawcą skierowane w tym procesie przeciwko inwestorowi należało uznać za uzasadnione, a zarzuty apelacji o nierozpoznanie istoty sprawy czy też o nierównym traktowaniu stron, w ocenie Sądu Okręgowego nie znajdują potwierdzenia w zebranych materiale dowodowym. Sąd Rejonowy dokonał analizy przedstawionych dokumentów i zeznań świadków, której Sąd Okręgowy w zakresie wiedzy pozwanej co do podwykonawcy do dnia otrzymania pisma z dnia 21 kwietnia 2015 r. nie podziela, niemniej jednak – jak już zostało wskazane – wyrażenie zgody w sposób, w jaki to uczynił inwestor nie pozwala na przyjęcie, że zgłosił on sprzeciw co do realizacji prac przez podwykonawcę. W tym stanie rzeczy uznać należało, że apelacja pozwanej jako nieuzasadniona podlega oddaleniu na podstawie art. 385 k.p.c. O kosztach postępowania apelacyjnego Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 98 § 1 k.p.c. w zw. z art. 108 § 1 k.p.c. w zw. z art. 219 k.p.c. przyjmując, że pozwana jest stroną przegrywającą. W niniejszej sprawie postanowieniem z dnia 12 lipca 2016 r. Sąd I instancji połączył sprawy do łącznego rozpoznania i rozstrzygnięcia. W razie połączenia przez Sąd kilku spraw do wspólnego rozpoznania i rozstrzygnięcia, zwrot kosztów procesu przysługuje stronie odrębnie w każdej z połączonych spraw w zależności od wyniku rozstrzygnięcia (zob. ostatnio np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 3 lutego 2012 r., I CZ 164/11). W związku z tym powódce należą się koszty procesu od każdej z połączonych spraw, o czym orzeczono w pkt 2, 3 i 4 sentencji wyroku. Na koszty procesu należne powódce, o których orzeczono w pkt 2 sentencji wyroku składa się wynagrodzenie pełnomocnika procesowego w kwocie 2 700 złotych, ustalone na podstawie obowiązującego w dacie złożenia apelacji § 2 pkt 6 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 1 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. 2015.1800 ze zm.). Na koszty procesu należne powódce, o których orzeczono w pkt 3 sentencji wyroku składa się wynagrodzenie pełnomocnika procesowego w kwocie 1 800 złotych, ustalone na podstawie obowiązującego w dacie złożenia apelacji § 2 pkt 5 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 1 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. 2015.1800 ze zm.). Na koszty procesu należne powódce, o których orzeczono w pkt 4 sentencji wyroku składa się wynagrodzenie pełnomocnika procesowego w kwocie 1 800 złotych, ustalone na podstawie obowiązującego w dacie złożenia apelacji § 2 pkt 5 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 1 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. 2015.1800 ze zm.).

A. N. P. A. W.-W.

Sygn. akt VIII Ga 238/17

ZARZĄDZENIE

1. (...)
2. (...)
3. (...)